

انتشار ۳ اثر شهید مطهری

سه اثر جدید از آثار علامه شهید مرتضی مطهری در نمایشگاه کتاب حوزه دین با عناوین «خدا در زندگی انسان»، «خدا در اندیشه انسان» و «حاشیه استاد مطهری بر آثار شریعتی» به تازگی منتشر شده است.
محمد حسین جوان، مسئول انتشارات صدرا در قم با انتشار این خبر گفت: «حاشیه‌های استاد مطهری در سه جلد منتشر خواهد شد که اکنون یک جلد آن به چاپ رسیده است.»
جوان تأکید کرد: «از بین آثار استاد مطهری کتاب‌هایی که در زمره کتب درسی طلاب قرار دارند به نسبت کتاب‌های فلسفی ایشان با استقبال بیشتری مواجه شده‌اند.» وی با اشاره به عناوین پرفروش آثار شهید مطهری در قم گفت: «کتاب‌های ۱۰ گفتار، ۱۵ گفتار و ۲۰ گفتار نسبت به آثاری چون شرح منظومه و اسفار فروش بیشتری داشته‌اند».

نظر

درباره تاثیر زبديه بر سیره‌نگاری

امامت از نگاه زبديه

احمد پاکتچی

استاد دانشگاه

زبديه يك سري عقايد بنيادی درباره امامت دارند و معتقدند کسی می تواند امام باشد که عالم، عادل و باتقوا باشد. همچنین او باید از فرزندان فاطمه زهرا(ص) باشد. مفاهیمی مانند مفترض الطاعه بودن، معصوم بودن و منشا علم ائمه در عقاید زبديه وجود ندارد. زبديه در واقع ائمه را مانند سایر افراد می‌داند در حالی که در عقیده شیعه ائمه به لحاظ مفترض الطاعه بودن، معصوم بودن و منشا علم بودن با دیگر افراد متفاوت‌ند. زبديه درباره سه امام نخست شیعیان با سایر ائمه، دیدگاه‌های متفاوتی دارند. آنها معتقدند امیرالمومنین مفترض الطاعه است. همچنین آنها بعد از امام حسین(ع) و امام حسن(ع)، به اختیار در امامت معتقد هستند. علاوه‌بر این به فطری بودن امامت معتقدند و می‌گویند ممکن است روزی برسد که در این دنیا نیازی به امام نباشد در حالی که در تفکر شیعه چنین چیزی وجود ندارد.

امامت برای زبديه رهبری سیاسی دینی است و به معنای ولی خدا روی زمین نیست. در ضمن بین فرقه‌های متعدد زبديه تفاوت دارند. همچنین برخی از فتواهای معروف فقهی شیعه امامیه در تفکر زبديه هم وجود دارد، با وجود اینکه مسیر تاریخی زبديه از امامیه متفاوت بوده است. برخی از ائمه زبديه کتاب‌هایی درباره اذان و بخش «حی علی خیر العمل» دارند که به تفکر شیعی نزدیک است. مهم‌ترین تفاوت زبديه با امامیه در مساله امامت این است که زبديه معتقد به امامت به اختیار هستند و نه امامت به نفس. آنها مساله خلافت سه‌گانه را در کنار باورشان به امامت پذیرفتند، چراکه بین مساله خلافت و امامت تفاوت قائل هستند و می‌گویند تنها فرزندان حضرت زهرا(ص) می‌توانند امام باشند.

در مواجهه با سیره ائمه، «مسند زید بن علی» قدیمی‌ترین کتاب زبديه است که براساس روایات نقل شده از زید بن علی جمع‌آوری شده است. در این کتاب بابی به نام «طاعة الامام» است. در این باب احادیثی آمده است که می‌توان رویکرد زبديه به امامت را مشاهده کرد. این بخش به‌خصوصیات امام اختصاص دارد. نکته این این است که در این بخش از امام سجاده(ع) روایت آورده شده‌امانه به‌عنوان امام بلکه به‌عنوان راوی. در این باب تفکر زبديه می‌گوید که اگر امام، راعیت خود با عدالت برخورد نکرد اطاعت از امام مطرح نیست بنابراین مفهوم امام در زبديه در مساله حکومتی تعریف شده است. زبديه در ایران موفق نشدند حکومتی برپا کنند،امادرمین یکی ا دربرپاترین حکومت‌ها زبديه بوده است.در اواخر قرن سوم توسط‌هادی الی الحق این حکومت درمین شکل گرفت بنابراین بسیاری از ائمه زبديه به‌مرگ طبیعی دچار شدند و شهید نشدند.بنابراین نیازی به تجدید حسامه در این دوره برای زبديه وجود داشته است.پس هر ۱۰۰ سال یک بار می‌بینیم که در زبديه فردی مثل هادی الی الحق وجود دارد که درباره او احادیث بسیاری نقل شده است.ایدئولوژی زبديه به‌گونه‌ای است که اگر در آن حماسه تزریق نشود دچار بحران می‌شود. چون مساله عدل برای زبديه بسیار مهم و جدی است و هر زمان که امام عدالتش زیرسوال برود دیگر امام نیست. برخی از کتاب‌های زبديه رجالی هستند و صرفاًبیان‌کننده تاریخ و شجرنامه امامان زبديه هستند. در میان کتاب‌های مرتبط به زبديه آثاری هم از جریان‌های معروف به غلو دیده می‌شود.

منبع:فارس

مبچه

جامعه غیرانسانی نمی‌تواند اسلامی باشد

احمد میلفی

استاد حوزه علمیه

اگر صدق اجتماعی نباشد روابط درست برپا نمی‌شود، بسیاری از مشکلات ناشی از رفتارهای غیرصادقانه است، صدق در رفتار را باید در روابط اجتماعی محقق کرد و تحقق این مهم نیز مستلزم تعریف اصول همزیستی به‌صورت دقیق است.

«حب و دوست داشتن» و «بر و نیکوکاری» از دیگر صفات اسلامی است. اگر امت اسلام با قوت تمام روی این اصول در قبال هم بایستند رفتار صادقانه به یک ارزش تبدیل می‌شود و امکان تخطی، ابهام در رفتار و سوء استفاده دیگران از این وضعیت خلق نمی‌شود. حب و دوست داشتن در هر جامعه‌ای به صورت اجتماعی پدید آید آن جامعه در مسیر انسانی، روابط حسنه و سلامت از حیث روابط پیش می‌رود و دین اسلام برای ابنای امت اسلامی خود این صفت را از صفت‌های اساسی، محوری و کانونی قرار داده است و نباید تصور کرد که اسلام صرفاً به آن توصیه‌ای کرده و گذشته است. پیامبر اسلام(ص) فرمودند: «قسم به کسی که جان من در دستان اوست شما به بهشت نمی‌روید، مگر ایمان بیاورید و ایمان نمی‌آوردید مگر همدگر را دوست داشته باشید، از این روایت به دست می‌آید که دوست داشتن در سطح اجتماع، یک عنصر قوام‌بخش به ایمان است و نمی‌توان ادعای ایمان کرد ولی عاری و خالی از این صفت بود. جامعه اسلامی باید رفتار انسانی و نیکو کارانه در قبال هم داشته باشند و شیعه و سنی باید این حالت را نسبت به هم ایجاد کنند. جامعه فاقد نیکو کاری، جامعه انسانی نیست و جامعه غیرانسانی نمی‌تواند اسلامی باشد، نیکو کاری از سر فصل‌های مهم رفتار انسانی است و امروز باید شیعه و سنی در تقدیم خدمات نیکو کارانه و انسانی در فضاهای اجتماعی از هم سبقت بگیرند. اسلام به دنبال تشکیل امت واحده است، به این معنا که امت پیامبر(ص) باید دارای مناسبات واحدی باشند که این مناسبات اولاً حسنه و ثانیاً تعاملی باشند و بتوانند یک زندگی مشترک را برای آنها شکل دهند. اسلام دنبال این است که روابط ابنای امت اسلامی و اتباع مذاهب در این امت اخلاقی باشد. خصوصاً اسلام بر این سه صفت اخلاقی که پایه و اساس صفات دیگر در هر جامعه‌ای هستند، تمرکز کرده است که در جامعه اسلامی ایجاد شود.

منبع: مهر

#

سه اثر جدید از آثار علامه شهید مرتضی مطهری در نمایشگاه کتاب حوزه دین با عناوین «خدا در زندگی انسان»، «خدا در اندیشه انسان» و «حاشیه استاد مطهری بر آثار شریعتی» به تازگی منتشر شده است.
محمد حسین جوان، مسئول انتشارات صدرا در قم با انتشار این خبر گفت: «حاشیه‌های استاد مطهری در سه جلد منتشر خواهد شد که اکنون یک جلد آن به چاپ رسیده است.»
جوان تأکید کرد: «از بین آثار استاد مطهری کتاب‌هایی که در زمره کتب درسی طلاب قرار دارند به نسبت کتاب‌های فلسفی ایشان با استقبال بیشتری مواجه شده‌اند.» وی با اشاره به عناوین پرفروش آثار شهید مطهری در قم گفت: «کتاب‌های ۱۰ گفتار، ۱۵ گفتار و ۲۰ گفتار نسبت به آثاری چون شرح منظومه و اسفار فروش بیشتری داشته‌اند».

سیرانوش موسوی

بسیاری از مورخان و مستشرقین بین فیلسوفان شرق و غرب دنیای اسلام تفاوت قائل می‌شوند. مهم‌ترین استدلال آنها برای این تمایز این است که فلاسفه شرق دنیای اسلام دغدغه دینی داشتند و درصدد جمع حکمت و شریعت بودند. در صورتی که فیلسوفان غرب دنیای اسلام به‌ویژه ابن‌رشد چنین دغدغه‌ای نداشتند و بیشتر در صدد تفکر مستقل از دین بودند. قاسم پور حسن عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی در گفت‌وگو با فرهیختگان ضمن انتقاد به تلقی‌های نادرستی که در مورد تفلسف فیلسوفان در شرق دنیای اسلام می‌شود، به اهمیت این فلاسفه به‌ویژه فارابی می‌پردازد.

بعضی مورخان و مستشرقان از جمله الجابری بر این باورند که شرق جهان اسلام بخش غیر معقول تمدن اسلامی است. به نظر شما این تلقی تاچه میزان با واقعیت سنخیت دارد؟
چند تلقی نادرست درباره فیلسوفان مسلمان چون فارابی و ابن‌سینا وجود دارد که باید پاسخ مناسبی به این تلقی‌ها داده شود. یکی از این‌ن تلقی‌ها همین است که شما به آن اشاره کردید. الجابری معتقد بود برای برون‌رفت از انحطاط فکری در تمدن اسلامی باید به ابن‌رشد و سایر فلاسفه غرب دنیای اسلام مراجعه کنیم و مهم‌ترین دلیلی که می‌آورد این است که فیلسوفان شرق دنیای اسلام دغدغه دینی داشتند و درصدد جمع میان حکمت و شریعت بودند. اما ابن‌رشد و دیگر فلاسفه غرب دنیای اسلام چنین دغدغه‌ای نداشتند. به نظر من این‌ن تلقی سراسر قابل تامل است. من در کرسی‌ای که هفته گذشته در دانشگاه علامه داشتم این موضوع را بررسی کردم و در بحث «گسست معرفتی فارابی از سنت یونان» به این مساله پاسخ‌دادم.

تلقی نادرست دوم این است که فکر می‌کند فارابی پیرو سنت یونان است و وی را بنیانگذار و مؤسس نمی‌داند و تصور می‌کند که فارابی و ابن‌سینا ادامه‌دهنده سنت یونانی در جهان اسلام هستند. این تلقی ناشی از عدم فهم صحیح فارابی با عدم آشنایی با آثار او نیز هست. ابن‌سینا در مقدمه منطق‌المشرقیین آشکارا می‌گوید من

اندیشه

www.FarhEEKhtegan.ir

Tue | 13 Jan 2015 | vol.06 | No. 1571

شنبه ۲۳ دی ۱۳۹۳ | ۲۱ ربیع‌الاول ۱۴۳۶ | ۱۳ ذی‌قوه ۱۴۰۵ | شماره ۱۵۷۱

نگاهی گذرا به جایگاه فیلسوفان شرق جهان اسلام در گفت‌وگو با قاسم پور حسن

عقلانیت پایه فیلسوفان شرق اسلام

چرایی اهمیت فارابی

فارابی از سه حیث برای ما مهم است؛ اینکه او یک مؤسس است و فلسفه اسلامی با وی آغاز می‌شود. علامه طباطبائی، مطهری و مصباح‌یزدی معتقدند مهم‌ترین دستاوردهای نظریه اصالت وجود در فلسفه اسلامی با فارابی جوانه می‌زند. حیث دوم این است که فارابی از آن حیث که برای نخستین بار دست به تدوین نظام سیاسی مبتنی‌بر تفکر وجودی در تفکر اسلامی می‌زند اهمیت دارد. او براساس تحولات نیازها و اقتضائات جامعه اسلامی در پی علاج دردها در جامعه می‌رود. وی به وحدت جامعه اسلامی می‌اندیشد، چراکه می‌بیند تفرقه چگونه جامعه اسلامی را به آشوب کشانده است و هر کس که از شرافت وجودی برتری برخوردار است خانه‌نشین شده است، در حالی که افراد ناشایست قدرت را در دست گرفته‌اند و سبب گمراهی جامعه اسلامی شده‌اند. اهمیت سوم فارابی در این است که وی آغازگر شکل‌گیری تمدن در دوره اسلامی است. من معتقدم باید برگردیم به فارابی، البته مراد من از بازگشت، بازجست و بازخوانی است. به همین دلیل است که باید تاوان تلاش‌های فکری که در مورد فارابی انجام نداده‌ایم را بدهیم، چراکه بازخوانش متفکرین طرحی است برای آینده و بدون خواندن و بازکاوی گذشته فکری‌مان نمی‌توانیم راهی به سوی آینده داشته باشیم. پس فارابی از این حیث برای ما اهمیت دارد که درون تمدن اسلامی، متفکری مهم، مبتکر و مؤسس تلقی می‌شود. امیدوار هستم همان‌گونه که در کشورهای اسلامی از جمله قزاقستان که به نام فارابی اسکناس چاپ کردند و توجه جدی به وی دارند، ما نیز به فارابی و دیگر فیلسوفان و متفکرین خود بیشتر بپردازیم.

اسلام تبدیل شد به مخالفت فلسفه با دین، فقه و سنت. تاثیر مخرب این تلقی از دو تلقی پیشین کمتر نیست.

به نظر شما فارابی به‌عنوان برجسته‌ترین نماینده فلاسفه شرق اسلام تحت تاثیر چه آموزه‌هایی فلسفه خود را طرح‌ریزی می‌کند؟
فارابی در خراسان بزرگ پرورش پیدا می‌کند. زمانی که تفکر علویان، اسماعیلیه، زبديه و تفکر باطنی در حال رشد و گسترش بود، وی دغدغه جهان اسلام را داشت. فارابی در دوره نواب اربعه زندگی می‌کرد و با کلینی معاصر بود و در دستگاه عباسی نزدیک به وزیر شیعی بود. فارابی در کتاب آرای اهل مدینه فاضله و فصوص طرحی از حکومت و قدرت را می‌آورد که من به آن می‌گویم «طرح وجودی» که تحت تاثیر نگاه‌های فاطمی و شیعی است. او در آنجا امام را قلب جامعه معرفی می‌کند.

آرای فرید العطاس در باب ابن‌خلدون

ابن‌خلدون واندیشه‌های کلاسیک اجتماعی

فرید خلدون

فرید العطاس

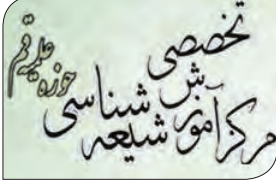
هندی‌ها می‌توانند برای توسعه جامعه‌شناسی مستقل خود از ظرفیت‌های مفهومی هندویی در کنار نظریات کلاسیک و معاصر جامعه‌شناسان غربی از قبیل مارکس، وبر دورکیم و... استفاده کنند. مدل ایشان در مفهوم پردازی، امکان گفت‌وگوی علمی بین شمال و جنوب را فراهم می‌کند. او شدیداً با تقسیم کار رایج در جهان علوم اجتماعی مبتنی بر تولید نظریه توسط کشورهای شمال و کاریست تجربی آنها توسط کشورهای جنوب مخالف است و بر این باور است که کشورهای در حال توسعه باید مشارکت بیشتری در تولید مفهوم، نظریه و مدل‌های تحلیلی داشته باشند. العطاس کارهای ابن‌خلدون را به‌عنوان آثار کلاسیک جامعه‌شناسی جهانی به رسمیت می‌شناسد و معتقد است که او با نقد سنت تاریخ‌نگاری در کشورهای اسلامی و با تسلط به سنت‌های فرهنگی ادبی دینی در کشورهای

خبرنامه

پروسی

«تفاوت‌های تشیع با تصوف»

موسسه تخصصی شیعه‌شناسی در ادامه برگزاری نشست‌های علمی خود که به صورت ماهانه با حضور کارشناسان برگزار می‌شود، نشست علمی دیگری را برگزار می‌کند. در این راستا نشست تخصصی «تفاوت تشیع با تصوف» با حضور عبدالحسین خسروپناه برگزار خواهد شد.

این نشست علمی سه‌شنبه ۲۳ دی از ساعت ۱۸ با حضور طلاب و مبلغان حوزوی در این مرکز واقع در قم، خیابان شهدا، کوچه آمار برگزار می‌شود.

«گفت‌مان الگو» منتشر شد

دو ماهنامه «گفت‌مان الگو» با پرونده‌ای درباره بیماری فرهنگی «فقر گفت‌وگو» منتشر شد.

در این پرونده سعی شده با توجه به الگوی کش امام موسی صدر، نسخه‌ای برای درمان این بیماری ارائه شود. از دیگر موضوعات مهم این شماره، آسیب‌شناسی پیشرفت علمی کشور است که در گفت‌وگوهای آزاد با رضا منصوری، ابراهیم سوزنجی، رضا روستا‌آزاد و علی‌محمد سلطانی واکاوی شده و نیز گفتاری اختصاصی از مهدی گلشنی در این زمینه ارائه شده است.

گفت‌مان الگو در شماره ششم همچنین پرونده‌هایی درباره «فقه و دستاوردهای توسعه» و «الهیات مسیحی و اخلاق توسعه» پیش‌روی خوانندگان نهاده است. «آسیب‌شناسی برنامه‌ریزی توسعه در ایران» از دیگر موضوعات این دو ماهنامه است.

انسان‌شناسی

مناسک عزاداری محرم

کتاب «تغییرات مناسک عزاداری محرم» با عنوان فرعی انسان‌شناسی مناسک عزاداری محرم، نوشته جبار رحمانی از سوی انتشارات تپسا منتشر شد.

ایسن کتاب از چهار فصل نگاهی کلی به مطالعات تشیع و گفت‌مان کرپلا، چارچوب نظری؛ دین به مثابه امر اجتماعی و نظام فرهنگی، صورت‌بندی تاریخی گفت‌مان شیعه؛ تاریخ مراسم عزاداری و عزاداری در سفرنامه‌های مستشرقان، تحول عزاداری پس از انقلاب اسلامی و پژوهش میدانی درباره صورت‌بندی جدید گفت‌مان کرپلا تشکیل شده است.

کتاب «تغییرات مناسک عزاداری محرم» با عنوان فرعی انسان‌شناسی مناسک عزاداری محرم، برای نوبت اول امسال در ۲۹۶ صفحه از سوی انتشارات تپسا منتشر شد.